

VRAK-info

2006 – nummer 3

september – oktober - november
(driemaandelijks)

VRAK-rekening: 001-1281217-20
v.u.: Jan Hellebaut, Patriottenstraat 27, 2600 Berchem

Geen geld voor geweld

VRAK – Aktie VRedesbelasting
Patriottenstraat 27, 2600 Berchem

Tel.: 03/281 68 39; Fax: 03/281 68 79; E-mail: vrak@advalvas.be;
Website: surf.to/vrak

Internationale Conferentie Vredesbelasting

The Eleventh International Conference on War Tax Resistance and Peace Tax Campaigns zal plaats vinden van donderdag 26 oktober (18u) tot zondag 29 oktober 2006 (13u) in Woltersdorf-Berlijn (Duitsland).

Het thema is “Oorlogsbelasting – Verantwoordelijkheid – Vredesbelasting”. Het thema “verantwoordelijkheid” zal vooral uitgewerkt worden in een politiek debat tussen leden van onze Duitse zustervereniging en andere bewegingen enerzijds en ambtenaren/politici van buitenlandse zaken/defensie anderzijds.

Daarnaast zijn er nog andere plenaire bijeenkomsten en een tiental werkgroepen. Iedereen die belangstelling heeft voor geweten en belastingen, oorlog en vrede zal voldoende mogelijkheden hebben om met deelnemers uit een dozijn landen ervaringen uit te wisselen en te overleggen over verdere strategieën en acties. Op het programma staan o.a.:

- vormen van actie,
- op weg naar wettelijke erkenning,
- militaire belastingweigering,
- gewetensbezwaren en oorlogs-/vredesbelasting in andere landen,
- actieve geweldloosheid en niet-militaire veiligheid,
- samenwerking met andere (inter)nationale sociale en vredesbewegingen, ...

Wilt u politiek, creativiteit en plezier combineren? Neem dan deel aan de sessies “straattheater – politiek actietheater”.

De internationale vereniging Conscience and Peace Tax International, die op het internationale vlak werkt bij de UNO in Genève en New York en ook bij grote internationale (vredes-)conferenties, zal daar ook zijn tweejaarlijkse algemene vergadering houden.

Op donderdag kunt u deelnemen aan gesprekken met Duitse parlementleden.

Wilt u uw blik verruimen en zien wat er elders in de wereld gebeurt? Nieuwe ideeën voor actie opdoen? Buitenlandse vrienden maken? Internationale ervaring opdoen? Ga dan mee.

Voor meer informatie en inschrijvingen: www.peacetax-2006.com

Voor inlichtingen via VRAK: contacteer Dirk Panhuis op 016-254011 of vrak@advalvas.be

Een wereldwijd overzicht:

gewetensbezwaren fysieke en fiscale militaire dienst in de UNO

Onderzoek door CPTI

De internationale NGO Conscience and Peace Tax International (CPTI), gevestigd in België, heeft als doel de erkenning te bekomen van het recht op gewetensbezwaar tegen het meebetalen voor bewapening, oorlogsvoorbereiding en oorlogvoering via de belastingen. CPTI richt zich hoofdzakelijk tot de Raad voor de Mensenrechten (RMR), de opvolger van de Commissie voor de Mensenrechten, in Genève. De werking van deze Commissie/Raad en diverse subcomités in Genève wordt vooral gevolgd door CPTI's vertegenwoordiger aldaar, Derek Brett.

In verband met een analyse van de “Beste praktijken inzake gewetensbezwaarden militaire dienst” van de vroegere Commissie voor de Mensenrechten, heeft Derek Brett een systematisch thematisch onderzoek verricht over het beleid en de praktijk van militaire rekrutering wereldwijd, met bijzondere aandacht voor gewetensbezwaren. Aangezien deze studie (133 p.) past in het werk van de Commissie/Raad voor de Mensenrechten, gaat de aandacht in de eerste plaats uit naar de militaire dienst en in veel mindere mate naar de fiscale dienstplicht. Toch keken bij de presentatie van het onderzoek veel specialisten in Genève verrast op van de financiële implicaties voor gewetensbezwaarden. Voor de lezers van VRAK-INFO geven we een kort overzicht van deze studie,

maar dan wel met bijzondere aandacht voor het financiële aspect van de militaire dienst. De “samenvatting en besluiten” (deel 6, p. 131-132) vertalen we volledig.

Militaire dienst en gewetensbezwaren

Na een korte inleiding wordt in deel 2 “militaire dienst en rekrutering” (p. 4-45) een wereldwijd overzicht gegeven van de oproepingsprocedures, de duur van de verplichte legerdienst, geslacht en leeftijd van de rekruten en redenen voor vrijstelling of uitstel in vredes- en oorlogstijd. Vermelden we hier dat vrijstelling van militaire dienst vaak wordt “afgekocht” door de rijken waardoor de band tussen militaire dienst en geld wel heel schrijnend wordt. Nog duidelijker is die band in Zwitserland, Albanië, Turkije en 17 andere landen elders in de wereld waar wie geen legerdienst verricht om welke reden dan ook (gehandicapte, gewetensbezwaarde, ...) een militaire belasting moet betalen die varieert van land tot land.

In deel 3 geeft de onderzoeker een overzicht van de ontwikkeling van de internationale standaarden over gewetensbezwaren militaire dienst, de groeiende internationale erkenning ervan sinds 1987 en de verbetering van de condities voor gewetensbezwaarden.

Deel 4 beschrijft hoe staten in de praktijk met de gewetensbezwaren tegen militaire dienst omgaan in de grondwet en de wetgeving, voor en na de oproep/indiensttreding. Is er informatie beschikbaar? Wat zijn de straffen bij een volgehouden weigering na de afwijzing van een aanvraag tot erkenning? Wat gebeurt er met minderjarigen, vrouwen, gewetensbezwaarde vluchtelingen, selectieve dienstweigerers, enz.?

Deel 5 gaat na waarin de alternatieve dienst bestaat. Wie organiseert die? Waar kan die worden uitgevoerd? Hoe lang duurt die? Wat zijn de vergoedingen en disciplinaire maatregelen?

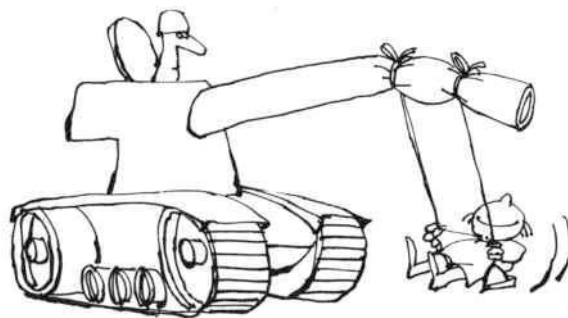
Samenvatting en besluiten (deel 6)

Wereldwijd gaat het aantal landen met verplichte legerdienst achteruit. Geleidelijke inkortingen van de dienstduur, soms nauwelijks lang genoeg voor een militaire basisopleiding, werden in veel gevallen gevolgd door een volledige opschorting van de oproep van dienstplichtigen. Zelfs waar dit nog niet is gebeurd zien de militairen de dienstplichtigen als ongeschikt voor moderne operationele noden en voeren ze de discussie aan over de toekomstige “professionalisering” van de strijdmacht. Als gevolg daarvan zijn in steeds meer landen vragen over dienstplicht, gewetensbezwaren en alternatieve dienst niet meer relevant. Maar de gewetensbezwaren zelf zijn niet verdwenen of irrelevant geworden. In plaats daarvan verschuift de aandacht naar drie aspecten die in het verleden nogal werden veronachtzaamd:

- De vrijheid van geweten van alle leden van de krijgsmacht behoort te worden erkend, in het bijzonder als zij gewetensbezwaarden zouden worden gedurende hun militaire dienst, zelfs in een volledig vrijwilligersleger. Zo'n respect vloeit voort uit het principe dat de vrijheid van gedachte, geweten en godsdienst ook de vrijheid inhoudt om van geloof te veranderen.

- Vervolgens moet er voor worden gezorgd dat de rechten van gewetensbezwaarden met minstens evenveel kracht worden gegarandeerd in oorlogs- als in vreedstijd. Vermits de kern van een gewetensbezwaar bestaat in de weigering om bewust iemand van het leven te beroven, is het vanzelfsprekend dat elk bezwaar sterker zal zijn in oorlogstijd, niet zwakker. Het is bovendien niet onredelijk te veronderstellen dat de ervaring van een echt gevecht kan worden gekristalliseerd tot een gewetensbezwaar bij een militair in dienst. Het feit dat een verzoek wordt ingediend tijdens een conflictperiode is geenszins een teken dat het verzoek onecht is. Het is daarom verontrustend dat in veel gevallen de wetgeving over gewetensbezwaren enkel van toepassing is in vreedstijd. Gelijkaardige bezorgdheid heeft te maken met andere aspecten van de rekrutering zoals leeftijdsgrenzen. Het is belangrijk dat dergelijke wetgeving wordt vervangen of op zijn minst aangevuld met een regelgeving die minstens even gunstig is. Bovendien is er, bij afwezigheid of opschorting van de dienstplicht, behoefte aan stevige wetgevende garanties dat, in geval van herinvoering van de dienstplicht, het recht op gewetensbezwaar volledig zal worden gerespecteerd en dat de maatregelen gericht op de behandeling van wie beroep doet op dat recht, volledig in overeenstemming zijn met de "beste praktijken" die zijn geïdentificeerd. Dit houdt ook de verzekering in dat gewetensbezwaren worden erkend bij reservisten, die gewoonlijk als eersten zullen worden gemobiliseerd wanneer vrede plaats maakt voor oorlog.

- Ten derde krijgen de verwickelingen ten aanzien van de indirecte militaire dienst, meer bepaald op het financiële vlak, een grotere betekenis. We vonden dat, zowel bij de dienstplicht als bij de rekrutering van vrijwilligers, er een wereldwijde tendens bestaat dat aangeworvenen vooral uit de armere en lager opgeleide klassen van de maatschappij komen. Het is bijzonder verontrustend het hoge aantal formele voorzieningen te noteren waarbij een vrijstelling van militaire dienst, zelfs op gewetensgrond, ofwel wordt verkocht of met een belasting wordt gestraft. Verder zal er door de geleidelijke opheffing van de fysieke dienstplicht enkel nog een militaire dienst worden geëist van de meeste burgers onder de vorm van een financiële bijdrage tot de militaire uitgaven via het belastingstelsel. Volgens sommigen staat dat gelijk met militaire dienstplicht via belasting. Vaak kunnen mensen met een diep gewetensbezwaar tegen militaire activiteit dit enkel kenbaar maken door te weigeren een dergelijke bijdrage te betalen. De bescherming van de rechten van dergelijke personen en het zoeken naar wetgevende wegen om zo'n "gewetensbezwaar tegen militaire belasting" te erkennen en te regelen - alhoewel niet de focus van dit rapport - blijft de centrale bezorgdheid van Conscience and Peace Tax International en van nationale campagnes in meer dan twintig landen.

Tot slot is het gepast om een aantal bevindingen van deze studie samen te vatten die bijzonder relevant zijn in situaties waar de dienstplicht nog van toepassing is.

- * Wanneer het recht op gewetensbezwaar in een maatschappij niet is erkend of meedogenloos wordt ontkend, mag men niet veronderstellen dat in een individueel geval het ontlopen van de militaire dienst niet gebaseerd was op een gewetensgrond enkel omdat er geen poging was gemaakt om dat te bewijzen; evenmin mag het gebrek aan gepubliceerde gevallen worden opgevat als een aanwijzing dat er geen latent gewetensbezwaar bestaat.
- * De toegang tot informatie is essentieel. Mogelijke rekruten moeten duidelijke informatie ontvangen over hun rechten en de te volgen procedures. Waar maatregelen bestaan om militair personeel als gewetensbezwaarde te ontheffen van hun verplichtingen, moet informatie gemakkelijk beschikbaar zijn voor de betrokkenen. Informatie moet eveneens beschikbaar zijn voor reservisten, hetzij oorspronkelijke dienstplichtigen hetzij vrijwilligers.
- * Bijzondere aandacht moet worden besteed aan de vrijheid om van godsdienst of gedachte te veranderen. Dit kan niet alleen cruciaal zijn in het geval van actieve leden van de krijgsmacht; het betekent ook dat iemands vroeger gedrag op zichzelf niet gebruikt mag worden om zijn aanvraag voor de status van gewetensbezwaarde ongeldig te verklaren.
- * Omgekeerd mag niemand worden gedwongen om zijn/haar overtuiging of geloof te veranderen. Dit houdt in dat, zelfs wanneer een aanvraag voor de status van gewetensbezwaarde is afgewezen, de aanvrager niet tegen zijn/haar wil mag worden gedwongen om deel uit te maken van de krijgsmacht en evenmin onderworpen mag worden aan herhaalde oproepen.
- * Speciale zorg moet worden besteed aan minderjarigen: zij moeten in de gelegenheid worden gesteld om al dan niet de status van gewetensbezwaarde aan te vragen. In het bijzonder mag de beslissing die zij op dat moment nemen, niet worden behandeld als bindend voor het leven.

Samenvatting en vertaling door D. Panhuis. Bron: Derek Brett, Military Recruitment and Conscientious Objection: A Thematic Global Survey. Uitgave van CPTI, 2006. Verkrijgbaar door storting van 10,00 euro (verzending inbegrepen) op de Belgische rekening 000-1709814-92 van CPTI in 3010 Leuven.

Alternatieve NAVO-top / Actieconferentie

25 november 2006

Twee dagen voor de regeringsleiders van de NAVO-landen samenkomen in Riga, komen vredesactivisten samen in Brussel. De NAVO wil een wereldwijde militaire macht worden, wij bundelen onze krachten en gaan er tegen in.

Op het programma: informatie en actieplanning. Een globale NAVO? Neen, bedankt.

Inschrijvingen bij het Forum voor Vredesactie, Patriottenstraat 27, 2600 Berchem, forum@vredesactie.be, www.vredesactie.be, 03 281 68 39

Positief nieuws van de campagne 'Burgemeesters voor Vrede'.

De burgemeester van de Japanse stad Hiroshima opende samen met zijn collega Luc Dehaene, burgemeester van Ieper, op vrijdagavond 7 juli het internationale secretariaat van de "Mayors for Peace" in het Stadhuis van Ieper. Dit gebeurde op de vooravond van de tiende verjaardag van de uitspraak van het Internationaal Gerechtshof in Den Haag (8 juli 1996) over de illegaliteit van kernwapens. Het kantoor zal in nauwe samenwerking met het internationale secretariaat in Hiroshima nieuwe impulsen geven aan de campagne voor een kernwapenvrije wereld.

In België hebben vandaag reeds 256 van de 589 burgemeesters de campagne voor "2020 Vision" onderschreven. De campagne beoogt een volledige kernwapenvrije wereld tegen 2020. Als tegen 2010 een wereldwijd verbod op kernwapens wordt onderschreven, volstaat volgens de "Burgemeesters voor Vrede" tien jaar om de wereld kernwapenvrij te maken. Nog in Ieper werd de allereerste Mayors for Peace "Vredeszuil" onthuld.

Op 6 en 7 juli was de burgemeester van Hiroshima samen met een groep burgemeesters uit alle windstreken de gast van de Stad Brussel waar een internationale conferentie plaatsvond in het Europees Parlement rond de 10de verjaardag van de uitspraak in Den Haag.

In geen enkel ander land zijn vandaag zoveel burgemeesters lid van het netwerk. Onder hen vinden we ex-premier Jean-Luc Dehaene, Patrik Janssens, Frank Beke, Patrik Vankrunkelsven, Ingrid Pira en de voorzitter van de Senaat Anne-Marie Lizin. Het was vooral onder impuls van de milieuvereniging Voor Moeder Aarde, de Vlaamse afdeling van Friends of the Earth International, dat het netwerk in België bekendheid verwierf. Theo Kelchtermans, burgemeester van Peer, vroeg in een verrassend persbericht op 8 augustus onomwonden de verwijdering van de kernwapens van zijn grondgebied. Schepen Marie-Louise Van Houdt vertegenwoordigde het stadsbestuur door aanwezig te zijn tijdens de geweldloze actie die ondertussen steun kreeg van 130 prominenten, w.o. tientallen burgemeesters, parlementsleden, auteurs, academici, alsook top-atleten Tia Hellebaut & Mark Herremans en weerman Frank Deboosere. 's Avonds volgde tenslotte nog een Nagasaki herdenking te Gent waar honderden Japanse lantaarnlichtjes wegdreven op de Leie tijdens een optreden van het koor Karibu.

Bij het netwerk aangesloten burgemeesters vinden in een speciale Campagnekit 20 voorstellen tot actie zoals het organiseren van een tentoonstelling of het plaatsen van informatie over de campagne op de gemeentelijke website.

Pol D'Huyvetter, Voor Moeder Aarde vzw, www.moederaarde.be

Geen oorlog tegen Iran

Op 23 juni 2006 verscheen een ingezonden stuk in De Standaard over de dreiging van een oorlog tegen Iran. Die tekst was ondertekend door meer dan 70 organisaties van het Anti-oorlogsplatform, waaronder VRAK. De volledige tekst vindt u op www.geenoorlog.be. Hieronder volgt een iets ingekorte versie.

Wij, ondergetekenden, tonen ons diep bezorgd over de recente militaire dreigementen tegen Iran vanwege de VS, daarin gevolgd door Israël. De VS sluiten daarbij ook de inzet van nucleaire wapens niet uit. We verzetten ons tegen een nieuw Irak-scenario dat de regio in nog grotere chaos zou onderdompelen. We verzetten ons vanzelfsprekend ook tegen de dreigementen van Iran tegen Israël.

Vrede komt nooit tot stand door dreigementen van welke kant ook, met de bedoeling om een ander land te vernietigen of aan te vallen. Het dreigen met of gebruiken van geweld tegen andere naties is in strijd met het Handvest van de Verenigde Naties. We dringen aan op een oplossing die via volgehouden dialoog het respect voor het internationaal recht als inzet heeft.

Het anti-oorlogsplatform stelt daarom wat volgt:

1. We verwerpen oorlog en oorlogsdreigingen tegen Iran en tegen elk ander land als middel om politieke, economische en geostrategische doelstellingen te verwezenlijken. Een militaire aanval tegen Iran zal desastreuze gevolgen hebben voor een regio die nu al erg instabiel is. (...)
2. Het non-proliferatieverdrag [het verdrag tegen de verspreiding van kernwapens] dient door alle landen te worden gerespecteerd. De bestaande kernwapenmachten moeten hun arsenalen ontmantelen. (...)
3. De dreiging van een nucleair opbod kan het best tegengegaan worden door een akkoord met alle landen in het Midden-Oosten om de regio uit te roepen tot kernwapenvrije zone. De landen uit de Golf, verenigd in de Gulf Co-operation Council zijn daarvoor gewonnen en proberen Iran daartoe te engageren. (...)
4. Onder geen beding mogen België, de EU of NAVO hun medewerking verlenen aan een militaire actie tegen Iran. (...)
5. We erkennen het recht van elk volk op democratie en respect voor mensenrechten. De democratisering van Iran kan echter niet worden afgedwongen door oorlog, militaire acties of pogingen tot destabilisatie van buitenaf.
6. We herhalen onze eis om dringend een einde te maken aan de bezetting en het daaruit voortspruitende geweld in de Palestijnse gebieden en Irak. Elk volk in de regio heeft het recht op een vreedzaam bestaan binnen internationaal erkende grenzen met respect voor het internationaal en humanitair recht. Dat is een onmiskenbare voorwaarde om terug rust en stabiliteit te krijgen in de regio.